

ธรรมเนียมหอพักรัฐศาสตร์

โดย อนันต์ แจงกลีบ

ผมเลือกเรียนคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพราะผมอยาก เป็นปลัดอำเภอ เมื่อก่อนคณะรัฐศาสตร์ทั้งของ จุฬาฯและของธรรมศาสตร์ ตั้งใจผลิตบัณฑิตป้อนให้ป็นข้าราชการ ฝ่ายปกครองของกระทรวงมหาดไทยโดยเฉพาะ แต่ละปีมีรัฐศาสตร์ บัณฑิตจบออกมาที่คน กระทรวงมหาดไทยรับเข้าเป็นปลัดอำเภอทุกคนโดยไม่ต้องสอบแข่งกับใคร หลักสูตรรัฐศาสตร์สมัยนั้น ก็เหมือน จะพยายามสนองความต้องการของ กระทรวงมหาดไทยมากกว่าจะเป็นนิชารัฐศาสตร์ เช่นนิชารัฐศาสตร์ วิชาว่าด้วยการโยงขวัญสัตวพาหนะ วิชาทะเบียนราษฎร วิชาการจัดที่ดิน วิชาว่าด้วยการสืบสวนคดีอาญา เป็นต้น

คณะรัฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์ ที่ผมเข้าเรียน ตั้งใจผลิตบัณฑิตให้ป็นนักปกครองสมบูรณแบบ เพื่อกระทรวงมหาดไทยอย่างออกหน้าออกตา เริ่มตั้งแต่การคัดเลือกนักศึกษา ในขณะที่คณะอื่นๆใน ธรรมศาสตร์เป็นตลาดวิชา คนจบ ม.๘ เดินเข้าไปเลือกเรียนคณะไหนก็ได้ เว้นแต่คณะรัฐศาสตร์คณะ เดียวที่นักศึกษาจะต้องสอบเข้า นอกจากสอบข้อเขียนเพื่อคัดเลือกคนที่รูปร่างหน้าตาดีเข้ามาเรียน (การสอบสัมภาษณ์จะมีวัตถุประสงค์อะไรผมไม่ทราบหรอก ที่ว่าเพื่อคัดเลือกคนที่รูปร่างหน้าตาดีนั้น ผมพูดเองเพราะเห็นรุ่นพี่มีแต่หล่อ ๆ รุ่นผมก็เหมือนกัน) วิธีการคัดเลือกนักศึกษาอีกมาตรการหนึ่งคือ ทดสอบทางพลศึกษา ให้วิ่งแข่งกันระยะทาง ๑,๒๐๐ เมตร จับเวลาใครถึงก่อนได้คะแนนมาก ตามลำดับ แล้วก็ให้แสดงท่าต่างๆ บนบาร์คูและบาร์เดี่ยว เพื่อคัดเลือกความแข็งแรงของร่างกายและ จิตใจ

สิทธิพิเศษของนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ที่สำคัญมากคือ “หอพัก” ในขณะที่นักศึกษาคณะอื่นต้อง ยื่นเรียนล้นออกมานอกห้องเพราะห้องเรียนไม่พอ แต่คณะรัฐศาสตร์มีหอพักเป็นตึกใหญ่อยู่ใน มหาวิทยาลัย นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ เป็นนักศึกษา “กินนอน” กินฟรีนอนฟรี มีอาจารย์คอยดูแลการ กินการนอนให้ถูกสุขลักษณะ กินอย่างถูกวิธี และกินอย่างมีมารยาท

เนื่องจากนักศึกษากินนอน และมหาวิทยาลัยต้องการหล่อหลอมให้นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์จบ มาเป็นสุภาพบุรุษนักปกครอง ฉะนั้นจึงไม่รับนักศึกษาหญิงเข้าเรียน แต่ขนาดคัดเลือกอย่างพิถีพิถันแล้ว ยังมีผู้ชายไม่เต็มร้อยหลุดเข้ามาบ้างเหมือนกัน

นักศึกษาคณะอื่นเพียงแต่งตัวสุภาพก็เข้าเรียนได้ นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์มีแบบฟอร์มเดินแถว ไขว้ตัวรอบหนึ่งก่อนกลับเข้ามารับประทานอาหาร

เล่าเรื่องการรับนักศึกษาคณะรัฐศาสตร์และอภิสิทธิ์ของนักศึกษาคณะนี้เพียงเท่านี้ ท่านผู้อ่านหลายท่านคงหมั่นไ้หน้าดูแล้วโดยเฉพาะท่านที่เป็นศิษย์เก่าธรรมศาสตร์ที่ต้องยื่นเรียนอยู่นอกห้องแต่ท่านไม่ต้องอิจฉาผมเลยครับ เพราะผมก็ไม่ได้รับสิทธิ์ที่ว่าอย่างเต็มที่ เพราะโครงการสร้างสุภาพบุรุษนักปกครองได้ถูกยกเลิกในปีที่ผมสอบเข้าได้พอดี แต่รุ่นผมยังได้รับเศษ ๆ อภิสิทธิ์ที่หลงเหลือไว้ให้จากโครงการเดิมบ้าง

อภิสิทธิ์ประการแรกที่เหลือมาถึงรุ่นผมคือ “หอพัก” ถึงแม้จะเลิกโครงการแล้ว แต่ทางมหาวิทยาลัยก็ยังรับผิดชอบนักศึกษาในโครงการเดิมที่ยังเรียนไม่จบ จึงยัดอายุหอพักให้อยู่ต่อไปอีกสามปี แต่ไม่บังคับว่าทุกคนต้องอยู่ประจำอีกต่อไป จึงมีรุ่นพี่บางคนที่เป็นชีวิตในหอพักเต็มที่ ย้ายออกไปอยู่บ้านหรือไปเช่าห้องอยู่นอกมหาวิทยาลัย พวกรุ่นผมบางคนจึงย้ายเข้ามาอยู่แทนรุ่นพี่ที่ย้ายออก มีที่ให้อยู่ฟรี แต่ค่าอาหารต้องจ่ายเป็นรายเดือนในราคาค่อนข้างถูกผมเป็นคนหนึ่งที่ได้ย้ายเข้ามาอยู่ในหอพัก

สิทธิพิเศษอีกอย่างหนึ่งคือห้องออกกำลังกายตามโครงการเดิมมีสอนวิชาการต่อสู้ป้องกันตัวและการฟิตร่างกาย นักศึกษาคณะอื่นในธรรมศาสตร์จะเพาะกายต้องไปที่ศาลาแปดเหลี่ยม แต่พวกรัฐศาสตร์เล่นอยู่ในคณะไม่มีคนอื่นมารบกวน ตอนผมเข้ามามีครูมวยที่ยังไม่หมดสัญญาจ้างอยู่คนเดียว การต่อสู้ป้องกันตัวอย่างอื่นเลิกไปหมดแล้ว การเรียนมวยก็ไม่บังคับ ใครอยากเรียนก็เรียน ใครไม่อยากเรียนก็ไม่ต้องเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่เข้ามายกเหล็กเพื่อเพาะกล้ามเนื้อให้มีรูปร่างเหมือนสมบัตติ เมะเทะนี่ มีคนหัดมวยไม่กี่คน ผมเป็นคนสมัครเข้าหัดมวยคนหนึ่ง เพราะโดยธรรมชาติผมไม่มีความสามารถในการต่อสู้เอาเลย ตอนเด็ก ๆ เคยชกแพ้เด็กผู้หญิงอายุรุ่นเดียวกันด้วยละ (รู้แล้วเหยียบเสียหะอายเขา...)

ผมหัดมวยอยู่สองสัปดาห์เต็ม ๆ ครูให้ผมแย็บซ้ายอยู่หมัดเดียว ผมแย็บจนเบื่อขอเพิ่มท่าบ้าง ครูบอกว่าแย็บซ้ายหมัดเดียวยังทำไม่เป็นจะให้สอนทำอื่นได้อย่างไร ให้แย็บซ้ายต่อไปก่อน ผมรู้สึกว้าขิ้นแย็บซ้าย-แย็บซ้ายทุกวัน อีกหน่อยแขนซ้ายผมคงโตเท่าขาเป็นแน่ อยากระนั้นเลย เลิกเรียนดีกว่า

หลายปีต่อมา ผมนั่งดูทีวีถ่ายทอดสดการประชุมสภาแห่งหนึ่งเห็นรุ่นพี่ผมวาดลวดลายมวยสากล แย็บซ้าย-แย็บซ้ายสองหมัดด้วยความรวดเร็วและแม่นยำ ตามติดด้วยขวาตรงที่ตรงงามอีกหนึ่งหมัด ช่างเป็นท่ามวยที่สวยงามแบบหาที่ติมิได้ ไม่เสียแรงที่เป็นศิษย์มีครู นี่ถ้าผมใจสู้ทนแย็บซ้ายสักปีสองปี ผมคงเป็นมวยพอที่จะสมัครผู้แทนได้โดยไม่กลัวใคร

การเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย สำหรับผมเป็นเรื่องที่ตื่นเต้นเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะที่ทำให้ผมรู้สึกเหมือนไม่ใช่คนคือเรื่องของคนทั่วไปเรียกคนที่เรียนมหาวิทยาลัยว่า “ปัญญาชน” ที่ผมตื่นเต้นยินดีที่เป็นปัญญาชนมากกว่าใครเพราะผมได้เว้นวรรคการเรียนตั้งแต่เรียนจบชั้นประถมปีที่สี่เป็นเวลาถึงสิบปี จึงกลับมาเรียนใหม่ โดยเรียนกวดวิชาวัดสุทัศน์ฯ ของอาจารย์แพทย์ อมาตยกุล ซึ่งมีสโลแกนว่า “โตแล้วเรียนลัดดีกว่า” เรียนกวดวิชาอยู่สามปี สอบเทียบ ม.๓ ม.๖ ม.๘ ทั้งสามปีที่เรียนกวดวิชาอยู่นี้เรียนกวดวิชาตอนเย็น ตอนกลางวันทำงานเป็นกรรมกรแบกเหล้าแม่โขงตระเวนส่งตามร้านอาหารใน

กรุงเทพฯ เป็นกรรมกรแบกหามอยู่สามปีเต็มๆ อยู่ๆก็เปลี่ยนฐานะตัวเองจากกรรมกรมาเป็น “ปัญญาชน” จะไม่ให้ผมตื่นเต้นได้อย่างไร

จากสังคมกรรมกรมาอยู่ในสังคมปัญญาชน พฤติกรรมของพวกปัญญาชนหลายอย่างทำให้กรรมกรอย่างผมรู้สึกทิ้งและสิ้นชมนอกกับเป็นปัญญาชนจริงๆ แต่ก็หลายเรื่องเหมือนกันที่ปัญญาชนก็ทำเหมือนกรรมกรไม่มีผิด

ปัญญาชนท่านแรกที่ผมตั้งชื่อ **อาจารย์จินตนา ยศสุนทร** (ตอนนั้นยังไม่ได้เป็นศาสตราจารย์คุณหญิง) ผมเรียนแล้วว่าผมเป็นหมู่กรรมกร เวลาว่างมักชวนกันไปหาจีบผู้หญิง หญิงสาวที่ผมเคยพบแทบทุกคนเวลาผมสบตาพูดคุยด้วยคำหวาน เธอมักจะเหนียมอายปิดผ้าเช็ดหน้าจนเอ็นแขนขึ้น ถ้าไม่มีผ้าเช็ดหน้าก็แคะไต่จันเล็บหักแต่อาจารย์จินตนาเป็นหญิงที่มีความเชื่อมั่นตัวเองสูง สมเป็นปัญญาชนจริงๆ ซึ่งผมไม่เคยเห็นในผู้หญิงคนไหนมาก่อน ท่านให้นักศึกษาเรียงตัวแนะนำตนเองทีละคน แล้วท่านก็หาเรื่องพูดคุยด้วยเหมือนเคยรู้จักกันมาก่อน พอผมแนะนำตัว อาจารย์ทำท่าดีใจ บอกว่า “อ๋อ...คนนี้ชื่อเดียวกับแฟนฉัน หล่อพอๆกันเสียด้วย” เล่นเอาหมู่กรรมกรเหนียมเสียเอง เพื่อนคนต่อๆไปแนะนำตัวว่าอย่างไร อาจารย์พูดอะไรบ้าง ผมก็ไม่ได้ยินเสียแล้วต้องพยายามระบับหัวใจตัวเองที่เต้นดังตูมๆ อย่างน่ากลัว

อีกไม่นานต่อมาอาจารย์เขียนเรื่องสั้นเรื่องหนึ่งลงในหนังสือภายในของมหาวิทยาลัยท่านพูดถึงรถเก๋งเก่าๆคันหนึ่งซึ่งนักศึกษาขับโฉบเฉี่ยวอยู่ในมหาวิทยาลัย ท่านชมว่าคนที่ใช้รถเก๋งนี่แหละเป็นปัญญาชนที่แท้จริง นักศึกษาในต่างประเทศกำลังนิยม ท่านบอกว่าท่านเห็นรถคันนี้เมื่อไหร่จะต้องมองตามจนสุดสายตาชอบที่เจ้าของรถช่างคิดเขียนข้อความไว้ท้ายรถว่า “นางเมิน” เห็นแล้วหน้ามันใสไม่เคยชวนเรารู้สึกคำมาหาว่านางเมิน

คนอื่นอ่านเรื่องของอาจารย์แล้วจะรู้สึกอย่างไรไม่ทราบสำหรับผมรู้สึกว่าเป็นปัญญาชนเขาเอาเรื่องไม่เป็นเรื่องมาเขียนได้น่าอ่าน ความประทับใจนี้แหละทำให้ผมพยายามเขียนเรื่องให้คนอ่านอ่านอย่างเบาสมองอยู่ทุกวันนี้

ผมยอมรับว่าซึ่งอะไรง่ายๆ ตอนเป็นปัญญาชนเห็นการกระทำของปัญญาชนเป็นเรื่องน่าทึ่ง พูดกับตัวเองบ่อยๆว่า *เขาคิดได้ไง? เขาทำไม่รู้จักทำ?* อาจเป็นเพราะผมอยู่ในสังคมกรรมกรนานไปหน่อย กระมัง

เขาห้องเรียนวันแรกเห็นรุ่นพี่เขียนข้อความบนกระดานดำว่า

“ขอต้อนรับสิ่งใหม่สู่ถ้ำ”

เท่านี้ก็ซึ่งใจเหลือเกิน ซึ่งกับคำว่า **สิ่งใหม่** ซึ่งกับคำว่าถ้ำ รุ่นพี่เขารู้จักทำเรื่องดีๆ อย่างนี้ได้
อย่างไร

ที่ตึกนอนมุ้งลวดขาด รอหลายวันแล้วทางมหาวิทยาลัยยังไม่ส่งช่างมาซ่อม รุ่นพี่คนหนึ่งใช้
กระดาษปิดรอยขาดเขียนข้อความว่า

“หอพักนักศึกษา ยุงห้ามเข้า”

เรื่องแค่นี้ผมก็ทิ้งว่ปัญญาชนเขาทำเรื่องร้ายให้เห็นชัดได้

**คณะรัฐศาสตร์มีห้องสมุดของตนเองแยกจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัย ในห้องสมุดนี้มี
สิ่งที่ผมชื่นชอบผลงานของปัญญาชนคือสมุดปกแดงเล่ม เล่ม ไม่ทราบใครเป็นต้นคิดทำขึ้น-ควรได้รับ
เสียงปรบมือ เป็นมุดขนาดใหญ่กว้างยาวประมาณฟุตครึ่งหนาประมาณห้านิ้ว หน้าหนักค่อนข้างมาก ยก
ไปไหนมาไหนลำบาก ผมคิดว่าเจตนาของคนทีคิดคิดทำสมุดนี้ขึ้นคงอยากให้อยู่ประจำในห้องสมุด ไม่
อยากให้ยกออกไปไหน เล่มหนึ่งสำหรับคนมีอารมณ์ก็ไว้เขียนโครงกลอนตามใจปรารถนา อีกเล่มหนึ่ง
เขียนอะไรก็ได้ เล่มหลังนี้แหละที่ผมชอบมาก (เพราะเขียนโคลงเขียนกลอนไม่เป็น) ผมได้อ่าน
ความเห็นของคนอื่นและร่วมเขียนความเห็นลงไปตลอดสี่ปีที่เรียนอยู่**

ตอนผมจบปริญญาตรีออกไปนั้น สมุดปกแดงเล่มนี้ใช้เนื้อที่ไปไม่ถึง ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ยังมีที่ว่าง
ให้ใช้ได้ อีกนานถึงแม้การจดบันทึกไม่มีกฎเกณฑ์อะไร ใครนึกอยากเขียนอะไรก็เขียนได้มีการทยอยล่อ
กันบ้าง แสดงอารมณ์ต่างๆบ้าง เมื่อเป็นข้อเขียนของปัญญาชนรุ่นแล้วรุ่นเล่า รวมๆแล้วก็ป็นสมุด
บันทึกที่น่าอ่านมีความคมคาย ขบขันสนุกสนานเฮฮา และงานบางชิ้นแสดงถึงความรักของเพื่อน

ตัวอย่างบางข้อความที่ผมจำได้

คนหนึ่งเขียนว่า “รวมกันเราอยู่ แยกกันเราตาย” แล้วก็มีคนเขียนต่อว่า “รวมกันเราตายหมู่
แยกกันอยู่ตายคนเดียว” คนเขียนต่อมาว่า “ตายคนเดียวเปลี่ยวใจ ตายหมู่ไม่เหงา” ยังมีคนเขียนต่ออีก
ว่า “ตายคนเดียวหรือตายหมู่ กูก็ไม่อยากตาย” คนต่อมาคงเป็นเพื่อนสนิทเขียนว่า “ไม่อยากตายก็ต้อง
ตาย เพราะยัยจิมกำลังตามล่า” จนคนสุดท้ายเขียนว่า “ใครเขียนต่อจากกู ขอให้มันตาย” วรรณกรรม
ชุดนี้จึงจบลง

สมุดปกแดงอยู่ต่อมาอีกเป็นสิบปี เนื้อหาในเล่มเพิ่มจำนวนขึ้นอีกมาก รุ่นน้องคนหนึ่งปัญญา
เฉียบแหลม ยกสมุดปกแดงไปให้โรงพิมพ์คัดเลือกข้อความดี ๆ พิมพ์เป็นหนังสือ จนถึงวันนี้หนังสือยังไม่
มีออกมาเผยแพร่ น้องคนเก่งหายตัว โรงพิมพ์จึงสมุดปกแดงตามหาเท่าไรก็ไม่เจอ

น่าเสียดาย จันคนแก่อย่างผมกลับมาอ่านผลงานตัวเองสมัยยังหนุ่มคงมีความสุขทีเดียว

ปัญญาชนคนมีปัญญาบางทีก็ใช้ปัญญาทำอะไรแผลงๆตอนผมเป็นนักศึกษามักชอบพากันไปดู
หนังเป็นฝูงใหญ่ ทีละสิบถึงยี่สิบคน ทีว่าทำอะไรแผลงๆ คือตอนซื้อตั๋ว สมัยนั้นโรงหนังเขาให้คนซื้อบัตร
ได้ห้าใบ เราไปกันสิบคนให้เพื่อนไปเข้าคิวซื้อตั๋วสองคนก็พอ แต่พวกเราให้เข้าคิวทั้งสิบคน ทั้งๆทีคนซื้อ
ตั๋วก็เพียงสองคนข้างหน้าเท่านั้น พอเพื่อนสองคนซื้อตั๋วเสร็จเราทั้งสิบคนก็แตกแถว คนที่เข้าแถวต่อจาก

เราอีกยี่ตยาก็คิดว่าตัวขั้นนี้หมดรีบวิ่งไปต่อแถวช่องชายตัวที่ราคาแพงขึ้น พวกเราแกลังคนอื่นได้ก็วิ่งไป
แอบหัวเราะกัน ยังคิดว่าตัวเองฉลาดเสียอีก

**ผมเป็นกรรมกรมาก่อนเมื่อเข้ามาเป็นปัญญาชน ก็ชื่นชมกับคำว่า “ปัญญา” คิดว่าเป็นของ
วิเศษ** ที่ผมได้เป็นปัญญาชนเพราะผมตั้งใจเรียนกวดวิชาจนสอบได้ ม.๘ การศึกษาเท่านั้นทำให้เกิด
ปัญญา เรียนจบปริญญาตรีแล้วผมยังเรียนปริญญาโทต่อวิทยานิพนธ์เพื่อให้จบปริญญาโทนั้นผมเขียน
วิทยานิพนธ์เรื่อง “การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง พ.ศ.๒๕๓๕ “ ยังสรุปว่าที่ประชาธิปไตยของ
ไทยล้มลุกคลุกคลานเพราะการศึกษายังไม่เจริญคนไทยยังด้อยการศึกษา จึงไม่มีปัญญารักษา
ประชาธิปไตยไว้ได้

การปฏิวัติฉีกรัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ.๒๕๔๐ ทำให้ผมคิดได้ว่าผมคิดผิด ที่ผมโทษว่าคนด้อย
การศึกษาทำให้ประชาธิปไตยของเราล้มเหลว ความจริงทุกครั้งที่มีการฉีกรัฐธรรมนูญ เป็นเพราะพวก
ปัญญาชนทั้งชน ที่เห็นชัดคือความล้มเหลวของประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๔๐ สมาชิก
รัฐสภาซึ่งเป็นอำนาจนิติบัญญัติต้องจบปริญญาตรีทุกคน อำนาจบริหารคณะรัฐมนตรีล้วนแต่เป็นศิษย์
เก่ามหาวิทยาลัย (บางคนเป็นศิษย์เก่าโรงเรียนก็เป็นโรงเรียนระดับอุดมศึกษา) เป็นดอกเตอร์เป็น
มหาบัณฑิต เป็นบัณฑิตกันทั้งนั้น ฝ่ายต่อต้านรัฐบาลก็นำโดยดอกเตอร์และนักวิชาการล้วนๆคนมี
ความรักกับคนมีความรู้ขัดแย้งกัน ต่างฝ่ายต่างก็ใช้ปัญญาเข้าทำหั่นกัน ฝ่ายต่อต้านอ้างว่าเป็นฝ่ายรู้ทัน
ว่ารัฐบาลฉ้อราษฎร์บังหลวงนายกตต้องลาออกฝ่ายรัฐบาลก็อ้างว่าได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชนตาม
รัฐธรรมนูญถึงแก้ล้านเสี่ยงจึงไม่ยอมออก ฝ่ายต่อต้านบอกว่าสิบล้านเสี่ยงได้มาโดยไม่ชอบ ต้อง
ลาออกไป นายกตบอกว่าถ้าไม่เชื่อถือสิบล้านเสี่ยง เลือกตั้งใหม่ก็ได้ ให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสิน จึง
ประกาศยุบสภา และด้วยปัญญาที่ชาญฉลาดจึงประกาศให้เลือกตั้งใหม่ภายในกำหนดระยะเวลาอันสั้น
พรรคอื่นก็เป็นปัญญาชนเหมือนกัน รู้ทันว่าถูกเอาเปรียบ จึงใช้ปัญญาจับมือกันประท้วงโดยไม่ส่ง
ผู้สมัคร การเลือกตั้งใหม่จึงล้มเหลว ได้ผู้แทนไม่ครบ จัดตั้งรัฐบาลใหม่ไม่ได้การเมืองถึงทางตันหาทาง
ออกไม่ได้ ฝ่ายต่อต้านรัฐบาลเดินขบวนกดดันเพิ่มขึ้น ชูว่ารัฐบาลไม่ลาออกจะขยายการเดินขบวนให้
กว้างขวางขึ้น ฝ่ายนิยมรัฐบาลก็เริ่มมีการออกมาปะทะกันบ้างแล้ว ทั้งสองฝ่ายต่างอ้างฟ้าอ้างประชาชน
ในการเคลื่อนไหวคนใส่เสื้อเหลืองตีกับคนใส่เสื้อเหลืองบ้างแล้ว ร้อนถึงศิษย์เก่าโรงเรียนเดิมต้อง
ออกมายึดอำนาจปกครองเพื่อฟ้าและประชาชนอีกครั้งหนึ่ง การปฏิวัติครั้งนี้มีข้อสังเกตบางประการคือ
ลักษณะสุภาพถ่อมตน มีการขอภัยในความไม่สะดวก มีการขอภัยในความไม่สะดวก ที่สำคัญคือ การ
ปฏิวัติครั้งนี้ได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีกว่าบางครั้ง บรรดานักการเมืองและนักวิชาการที่ทำตัวเป็นคน
รักประชาธิปไตยต่อต้านอำนาจเผด็จการเสมอ กลับออกมาแสดงความยินดีกับการฉีกรัฐธรรมนูญอย่าง
ออกหน้าออกตาหลายคน

การเว้นวรรคของประชาธิปไตยครั้งนี้ฝ่ายรัฐบาลฝ่ายต่อต้านและฝ่ายฉีกรัฐธรรมนูญเป็น
ปัญญาชนทั้งนั้น คนด้อยการศึกษามีได้เกี่ยวข้องด้วยเลย

ขณะที่เขียนเรื่องนี้ กำลังระดมกำลังกันเพื่อทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้ยอดเยี่ยมที่สุด อยู่ได้นานที่สุด ทำให้ผมคิดถึง “ธรรมนูญหอพักรัฐศาสตร์” ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ขึ้นมา

ที่หน้าประตูหอพักรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีกล่องไม้อัดทำเป็นรูปหนังสือวางอยู่เล่มหนึ่งเป็นหนังสือขนาดใหญ่กว้างประมาณหนึ่งเมตร สูงประมาณหนึ่งเมตรครึ่ง หนาประมาณครึ่งเมตร หน้าปกหนังสือเขียนข้อความว่า “ธรรมนูญหอพักรัฐศาสตร์” มีบานพับเปิดปิดปกหนังสือได้เปิดดูข้างในว่างเปล่าไม่มีอะไรเลย

อาจารย์วิญญู อังคนารักษ์ (นักเขียนด้วย'ตูน) เป็นอาจารย์สอนวิชากฎหมายเลือกตั้ง ชั่วโงงแรกที่ท่านสอนท่านถามนักศึกษาว่า ธรรมนูญหอพักรับศาสตร์เขามีไว้ทำอะไร ใครเคยเปิดดูไหมว่ามีอะไรอยู่ข้างใน นักศึกษาบางคนตอบว่าเขาทำไว้หลอกให้คนสอดรู้สอดเห็นเปิดเข้าไปดู พอเปิดเข้าไปก็ไม่มีอะไรจะได้เก้อ ผมอยากให้เป็นเพื่อนหัวเราะจึงตอบว่าเขาทำให้นักศึกษาเล่นซ่อนหากัน

คำถามที่ว่า มีอยู่ข้างใน ขนาดคนตอบว่าไม่มีอะไร แต่ผมตอบว่าตอนผมเปิดมีแมวนอนขดอยู่ตัวหนึ่ง ผมก็แก้งตอบให้เพื่อนหัวเราะเท่านั้นเอง

อาจารย์อธิบายอย่างเอาจริงเอาจังว่า

รัฐธรรมนูญเป็นกติกาสูงสุดในการปกครองประเทศ คนในประเทศทุกคนต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ทำนองเดียวกันธรรมนูญหอพักรัฐศาสตร์ก็เป็นกติกาสูงสุดในการปกครองหอพักนี้คนในหอพักทุกคนต้องปฏิบัติตามธรรมนูญหอพักโดยเคร่งครัดเหมือนกัน ส่วนการที่ธรรมนูญหอพักไม่ได้เขียนกติกาเป็นลายลักษณ์อักษร เพราะคนที่ทำธรรมนูญหอพักเห็นว่านักศึกษาโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว มีการศึกษาระดับปริญญาชน จึงไม่จำเป็นที่จะต้องมีการมาปกครองสั่งให้ทำนั้นห้ามไม่ให้ทำนี้ผู้ใหญ่ที่เป็นปัญญาชนย่อมรู้ว่าอะไรดี อะไรไม่ดี อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ เป็นการให้เกียรตินักศึกษาว่าปกครองตนเองได้ เพราะฉะนั้นนักศึกษามีหน้าที่ต้องรักษาเกียรติของตนให้สมกับคำยกย่องว่าเป็นปัญญาชน

อ้อ! เมื่อกี้มีคนบอกว่ามีแมวเข้าไปนอน อาจารย์ต้องขอเพิ่มเติมว่า นอกจากจะเป็นผู้ใหญ่และมีปัญญาแล้ว ยังต้องมีสำนึกด้วย คือสำนึกรักและหวงแหนธรรมนูญอันมีค่าของเรา ถ้าทุกคนมีสำนึกดีทุกคนเปิดแล้วต้องปิดให้เรียบร้อย อย่าปล่อยให้หมาแมวเข้าไปทำให้ธรรมนูญของเราสกปรกได้!”

ผมจึงขอเรียนมายังท่านที่มีหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญว่าไม่ต้องหวงเรื่องบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญให้มากไป ในเมื่อประชาธิปไตยที่ผ่านมามีผล เพราะปัญญาชนขาดสำนึก ใช้ปัญญาหาประโยชน์ให้ฝ่ายตนโดยไม่สำนึกถึงส่วนรวม ฉะนั้น ช่วยเขียนให้สถาบันอุดมศึกษาปลูกฝังปัญญาชนของตน ให้มีสำนึกรักและหวงแหนประชาธิปไตยและประเทศชาติอย่างจริงจังก็พอแล้ว

คนต่อการศึกษาเขาเป็นประชาธิปไตยกันหมดแล้ว เหลือแต่ปัญญาชนที่ขาดสำนึกไม่กี่คนเท่านั้น ที่ทำให้รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่เคยบอกว่าดีแล้วถูกฉีกทิ้งอีกครั้งหนึ่ง